

Debrecen 1869

67-73. szám

a h... ..

53, 54. szám a

higbol

1869.

26. szám.

Csütörtök, augusztus 5

Előfizetési árak:

Helyben

Félévre 6 frt.
Három hónapra 5 „

Postán küldve:

Félévre 7 frt.
3 hónapra 5 „, 50 kr.

Egyes szám

10 kr.

DEBRECZEN

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

Megjelen hetenkint ötször, hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön, szombaton

Előfizetési pénz s minden közlemény Főpiacz Vecseyház földszint a szerkesztőséghez bérmentve küldendők.

Hirdetési díj:

Négy hasábos petit sorért 5 kr.

Terjedelmes és többszöri hirdetés alkusz szerint

Nyitvány: 15 kr. soronként.

Bélyegdíj:

minden beiktatásért külön 30 kr.

Előfizetéseket folyvást elfogadunk.

Előfizetési : árak helyben: 2 óra, augusztus és szeptemberre : 2 frt; 5 óra: augusztus-decemberre: 5 frt.

Postai küldéssel: 2 óra, augusztus és szeptemberre: 2 frt 50 kr; 5 óra: augusztus-decemberre: 6 frt.

Debreczen, aug. 5.

☉ A pénzügyminiszter elrendelte az adóknak végrehajtás utján behajtását. Ez iránti rendeletét leküldé foganatosítás végett Debreczen város közgyűléséhez is.

Valóban mintegy gunynak vehető, hogy éppen Debreczenben most rendeltetik el az adóvégrehajtás.

Gulyáinkat ezelőtt már egy hónappal szét kellett verni, mert a 40,000 hold hortobágyi legelő elszűt; vetéseink eső nem léte miatt elsatnyulván, általában 2—3 magtermést hoztak; tengerivetéseinkhez — ez időszereint semmi reményünk.

És éppen most, midőn a legnagyobb szükség fenyeget bennünket, hoz a pénzügyminiszter ellenünk kényszerrendszabályokat.

Rendes körülmények közt, midőn inség nem fenyeget, megtudnók érteni a pénzügyminiszter indokait, s szigorát; mert jól tudjuk, hogy a közönség olyan mint a mamuth, mely minden pillanatban megkivanja áldozatát; s mely, ha jól lakott, gyomrát kifordítja és újra tele tömi azt.

Annak a közönségnek az árát meg kell adni mindennap; látjuk a delegációk működésénél, a hol újabb meg újabb áldozatok követelnek sat.

Azonban mégis megvártuk volna itt Debreczenben, hogy a pénzügyminiszter, sokféle közegei által tudja meg a valót, a szomorú gazdasági viszonyokat; és a kényszerbehajtást itt most ne foganatosítsa.

De, ha már a közös mamuthal szemben nem kimélheti az egyes lakosokat pénzügyminiszter ur, elvártuk volna, s elvárjuk ezután is, hogy egyeseknek a közös pénztár elleni követelése behajtásánál is hasonló erélyt fog kifejteni; a mit ugyan eddig is tenni, hivatalból kifolyó kötelessége lett volna.

Ugyanis jól tudjuk, (s a pénzügyminiszter ur sem volt már akkor gyermek, hogy ne tudhatná) hogy az 1849-ik évben, az Ausztriát kiscigitett orosz cs. seregek dulasai folytán egyesek vagyonaiban esett károknak, becsület szó melletti bevallása az ország több részén elrendeltetett, s foganatosított is; úgy, hogy ezen bevallott károk mennyisége

igen tetemesre hágott; csupán Debreczenben másfél millió forint körül megy az egyesek bevallott kármennyisége, a város által kiszolgáltatott katonai élelmiszereket ide nem számítva.

Azt is jól tudjuk, s pénzügyminiszter ur még inkább tudhatja, hogy ezen, Magyarország által szenvedett, bevallott, összeirított kármennyiség Ausztriának orosz részről megtérített, a mennyiben az Oroszország által Ausztria ellen, a segítségért követelt hadi költségbe ama kármennyiség beszámított; de a kártvalott egyeseknek Ausztria részéről soha meg nem térített.

Ha tehát már Ausztria a közönségnek áldozatait folyvást követeli tőlünk; ha a mi pénzügyminiszterünk, még inség idején is kénytelen kellen szorít bennünket az adóért: nem következetes dolog-e, hogy nevünkben éppen a pénzügyminiszter visszakövetelje a közöspénztártól amaz, Oroszország által visszatérített összegeket, melyeket Ausztriának, mint ilyennek ha beszámítani volt is szabad, de az egyeseket illető eme kárpótlásokat legalább az adóba betudás utján ki kellett volna fizetni, a mit azonban nem tett, úgy hogy azon milliókat Austria 20 év óta használja úgy, hogy az egyeseket illetett tőkéből és kamatokból egy fillért sem térített meg.

Ha eddig nem tette, pedig tehette volna ha akarta, tegye most pénzügyminiszterünk, ez inséges időben, hogy visszaköveteljen az egyes lakosokat illetett s Oroszország által Ausztriának kifizetett eme kárpótlási összegeket: ott a Lajthán tudja be a közönségi kvótába, itt lent pedig az adóba; ha másképp nem lehet.

Jó fundus az, a mire mi utaljuk pénzügyminiszter urat; 20 évvel ezelőtt kifizetett milliók s 20 év óta folyó kamatai! Ebből aztán csak lehet kvótát fizetni.

Aztán még egy másik jó fundusra is utasítjuk, a mit ugyan eddig is, és pedig éppen pénzügyminiszter urnak kellett volna feltalálni.

A többiről most nem szólunk; csak azon 4 millió ezüst alapról, melyre az 1 és 2 pírto magyarbankok még Ferdinand király idejében kibocsátattak.

Sok szegény családnak jól esnék, ha még most is tartogatott eme bankjegyek vagy érvényeseknek nyilvánítottának, vagy beváltatának. Austria telhetlen közöspénztára nyelte el ama 4 milliót is; — vissza kell onnan követelni, s az egyeseknek visszaadni, vagy az adóba betudni.

Mindjárt lesz pénz mind az egyesek zsebeiben, mind a pénzügyminiszter uréban.

Azt pedig csak isten ember látja, hogy mind a két követelés tiszta, világos; és így eltartoztatni, mint nem követelni: égbe kiáltó vétek!

Mielőtt tehát exequáltatna bennünket

Lónyay ur: kérjük, fizettesse ki amaz igazságos követeléseink számláit, mikre nézve a többség bizalmából előállott pénzügyminiszter urtól valóban erőlyes fellépést várhatott, s követelhet ma is a nemzet.

Ujdonságok.

☐ Nyit számadás. Az augusztus hó 1-sőjén tartott dalestély bevétel és kiadásáról. Bevétele: 574 darab belépti jegyért 80 kr-jaival 459 frt 20 kr., felülfizetések 77 frt 40 kr.; Fröhner Bernát ur adománya 10 frt a debreczeni szintársulattól 32 frt 10 kr., Komjáthy László adománya 1 frt., Kiss Imre 1 frt., Székely János 50 kr., Sorsolásból bejött 30 frt, Gyügyei József ügyvéd adománya 1 frt. összesen 612 frt 20 kr. Kiadás: kiadás összesen 23 darab igazolvány szerént 206 frt 15 kr. Tiszta jövedelem maradt a felülfizetésekkel együtt 406 frt 5 kr.

A Csokonai-szobra költségeire felülfizettek: Kovács Lajos polgármester 5 frt, Szepesy Antal 1 ft, Jakobovits Antal 1 ft, Szabó Demeterné 1 ft 20 kr, Kutasy Imre 20 kr, Egyvalaki 20 kr, Azari Károly 1 ft, Dr. Sárosy László 20 kr, Bibó Miklós 2 ft, N. N. 20 kr, N. N. 40 kr, Bánay Imre 20 kr, Beér Kálmán 40 kr, Bosznay Károly 40 kr, Kiss Sándor intendáns 20 kr, Szabó István 40 kr, Félegyházy Bénéiamin 1 ft 20 kr, N. N. 20 kr, Konariczky István 20 kr, Károly József 1 ft, Volter József 1 ft 20 kr, ifj Rácz György 40 kr, Eizler József 20 kr, Huszár Pál 20 kr, Rácz Károly 20 kr, Fazekas István 20 kr, Ember Lajos 20 kr, Fráter Zoltán 1 ft 20 kr, Komlóssy Miklós 20 kr, Tóth Ferencz főjegyző 20 kr, N. N. 20 kr, N. N. N. N. 20 kr, Nagy Elek 20 kr, Aufhalter Lajos 40 kr, Kóbor Boldizsár 80 kr, Nt. Varga Lajos ur 2 ft, Csapó István 20 kr, Grünhuth Károly 20 kr, Stenn Ferencz 20 kr, Béresy Sámuel 80 kr, Komlóssy Lajos 1 ft 20 kr, Komlóssy Imre 4 ft 20 kr, Szabó Sándor 20 kr, Huber József 20 kr, Poroszlai László 1 ft 40 kr, Balázs Tóni 20 kr, Király 20 kr, dr. Kola János 40 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, Baranyi 4 ft 20 kr, N. N. 20 kr, Nagy Ferencz szenátor 5 ft, Csúrka János 20 kr, Simonffy Sámuel 4 ft 20 kr, N. N. 20 kr, Debreczeni Gábor 1 ft, Debreczeni László 1 ft, Komjáthy Lászlóné 1 ft, Somogyi Gábor 1 ft 20 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, Tasnady N. 20 kr, Bészler ur 20 kr, Török Pál ur 20 kr, Csáky Gergely 20 kr, N. N. 40 kr, Serly Ede 20 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, Kaskovics N. 20 kr, Csonka 20 kr, N. N. 40 kr, Kaskovics Iván ur 20 kr, N. N. 40 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, Kovács Dániel ügyvéd 20 kr, Muraközi 40 kr, dr Popper 60 kr, Kiss József 50 kr, Laky Lajos 20 kr, Karap Moór 20 kr, P. Szabó ur 1 ft, dr. Pallay ur 20 kr, N. N. 20 kr, Vetésy 20 kr, Csorba 40 kr, Taisz 20 kr, ifj Konez Lajos 1 ft 20 kr, Doszpoly János 1 ft 20 kr, Fleish 20 kr, Falk 20 kr, Kovács József 20 kr, Kágyi Gyula 1 ft, Budaházy Miklós 80 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, Baynó 60 kr, Domokos ur 1 ft 20 kr, Szép József 20 kr, T. Kovács József 3 ft 40 kr, Burszky István 10 kr, Póshalaky Mihály 10 kr, Steinfeld Antal 1 ft 20 kr, Paulovics 20 kr, dr. Dusoczky ifju junior 40 kr, Raics Lajos 40 kr, Konthy 20 kr, Tüdös János 20 kr, Kardos Kálmán 20 kr, Ceschai János 20 kr, Gáll Ferencz 20 kr, Flór N. ur 20 kr, Boschetti András 50 kr, Kiss Péter ur 20 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr, N. N. 20 kr.

— Bejött összesen 77 ft 40 kr, fogadják az illető egyének a jótékony célra tett adakozásokért köszönetünket. — Debreczen, aug. 4. 1869. — Holvay Gyula, egyleti pénztárnok, Alibán Mihály, mint az emlék-keresztársulattól kiküldött pénztári ellenőr. Beér Kálmán, Komjáthy László, Kiss Imre, mint a dalestély rendezői.

— A nagytemplom előtti tért most burkolják kövel. Ez alkalomból ki kell jelentenünk affeletti csodálkozásunkat, hogy a kódarabokat hidraulikus mészszel foglalják össze; s azt kell hinnünk, hogy az eddigi kóburkolatok is azzal készültek. Európa egyetlen fővárosában sem látjuk e pazarlást. A hidraulikus mész nem fogja össze a kódarabokat; a mi megtetszik abból is, hogy minden darab kő mozog. Tessék megpróbálni! A homokkal betömés tökéletesen elegendő. — Mennyi pénz dobott ki már ez uton! Jobb lett volna a hidraulikus mész árán oly szép gyalog járdát csináltatni, mind a városház alatti.

A városi pénztár érdekében főlhívjuk polgármester urat, hogy e körülményt szakértőkkel sürgősen megvizsgáltatván, a pazarlást tiltsa be és az így megnyerendő pénzt más burkolatásra fordíttassa.

— A debreczeni reformatus főiskolában ez évben 88-an bocsátattak az érettségi vizsgára. Ezek közül kitünően éretteknek nyilvánítottak kilenczen. Elegendő éretteknek hetvenkilenczen. Meg senki nem bukott.

— A kis Nyiregyháza már rég tul tett Debreczenen bizonyos tekintetekben. Hogy többet ne említsünk, Nyiregyháznak már jó idő óta van világitott órája, a mit mi, bár már az a helyi lapokban többször említve volt, még mindig nélkülözünk. Már pedig bizony éjjel is jó tudni, hogy hányat mutat az óra.

— Blaháné Köleszi Luiza asszony vasárnapi bucsut vesz N.-Váradtól, s átköltözik hozzánk Debreczenbe. Fektér is megérkezett Pécsről, hol vendégszerpelni volt, nejevel együtt. Vizváriné is, legalább egy hirlík e vidéken tartózkodik.

— Boda János férfiruha-üzletében egy jó házból való 14—15 éves ifju, gyakoronokul minden órában elfogadtatik.

— A Tornayféle éttermi helyiségek az új bérlő Halász Imre igyekezete folytán ismét látogatottak kezdenek lenni. Jelenleg valami magyar dalársulat játszik ott esténként, meglehetősen számu közönség előtt.

— Tegnapelőtt éjjel Sári Bálint hajdu-szoboszlói születési egyén a kádas utcán 1887. sz. a. háznál ittasan az udvaron aludván, a hirtelen támadt hideg eső folytán gutaütésben meghalt.

— Tegnap d. u. 2—3 óra közt a csapóutczai 401 ik számu háznál Balla Péter bősörményi kutkotró a tisztátalan kutba leszállván az ott összegyűlt fojtó lég által elszédítettve elájult, s miután az égő lámpás már a kutban félőnyire elaludt, senki nem mert lemenni segítségére, s a szegény ember daczára az alig 4 hüvelyknyi víznek, megfult, nem a víz, hanem a fojtó lég által. A hatóságának jelentés tétetvén csak 1/7 óraker sikerült a hullát kivenni, s az a közkörházba szállított. Miután ez a kutkotrásnál a héten már második ilyen szerencsétlen eset, jó lenne hatóságilag intézkedni az ilyes szerencsétlenségek elkerülésére.

— Az egyháztéren van egy udvar, mely valóban beillenék valamelyik konstantinápolyi külvárosba, azon disztelen rondaság miatt, mely mig egyfelől a közegészségre nézve ártalmas más felől bántja a szemet. Különb, hogy ez így van alig csoda, miután az egyháztéren levő házaknak a főcsatorna igen távol esése miatt, a rondaságot előidéző folyadékok elvezetésére ugyszólván semmi eszközük nincs, a min pedig előbb

utóbb segíteni kell, ugy tisztasági valamint közegészségi szempontból.

— A Fűvészkert utca egy részén a gyalogjárda ujtása épen most van folyamatban.

Fővárosi értesítő.

— Az Oroszi Miklós elleni gyermekgyilkossági vád alapján indított bünper a kivályi táblán most tárgyalatik.

— Egyleti törvényjavaslatok készülnek a bel- és igazságügyi minisiteriumokban. Kettő egyszerre. Csak a hegy egeret ne szüljön.

** Balási Antal a budai népszínházi bizottság elnöke, a budai népszínházat Kőmives Imrénének díj nélkül átengedte.

— A földmívelési minisiterium 1870-dik évi ápril 10-én Pesten, a köztelken dohánykiállítás rendez.

Jutalomdíjak: a) Érmek: arany, ezüst és bronzból, nagy termelők számára;

b) több rendbeli 50, 25 és 10 ftból álló pénzjutalmak, kisebb termelők s ugynevezett felles kertészek és dohányosok számára.

** Kőmives Imre már kizsákmányolta a krakkói tragicumot, amennyiben szombaton, aug. 7-én a városligeti magyar szinkörben ily czim alatt fog előadati a vérlázító esemény: „Ubrik Borbála,” a 21 évig belalazva tartott apáczagyász története. Legújabb történeti színmű 5 felv. írta X. Y. Z.

Pesti röppentyük.

(Aug. 5-án.)

Ghiczy Kálm. nemzetgazdasági „kistükört” bocsátott közre, ajánlvá Lónyay pénzügyér urnak. E kistükörből már mi laikus emberek is tanulunk annyit, hogy az állampénztár deficitje 15 millió potom összegre rug. meg ráadásul még vagy 289,705 ftnyi silány forintocskára. — Azt mondhatja és mondja is ugyan a pénzügyér, hogy nem volt hiány, mert telt az állam aktívumából. De hiszen gyönyörű gazdálkodás az, mikor az ember elszámítván magát, azt veszi észre, hogy tul nyújtózkodott a takarón s hogy ekép megfázott, megcsúszosodott lábait gyógyítván, a tartaléktökét kell orvosságra feláldozni. Hejh! keserű orvosság az ilyen! . . . Mi is nyelhetünk még utána, még pedig jó nagyokat! . . .

Ghiczy Kálmánt azonban üdvözöljük a nemzetgazdasági téren. — Kistükörét nagyon érthető nyelven írta.

Mig a delegatusok csak guba alatt fricskának Kuhn generális elé, ez nyíltan üttet hányt a delegatus uraknak.

A hadsereg szervezésére vonatkozólag nyíltan kimondá, hogy az ő keze alatt e tekintetben senki fia ne piszkáljon, mert ő szorosban ragaszkodik abeli nézetéhez, miszerint az, csak annyiban tartozik a törvényhozás ellenőrzése alá, amennyiben ezek az arra szükséges pénz megszerzésének jogával bírnak. — Schöne Geschichte! A törvényhozó testület csak utalványozza a pénzt a kasszához, amennyi csak dukál, a többivel pedig ne törődjék! . . . Nesze neked delegatio! . . .

— De azért csak szavazzátok azt a pénzt, mintha csak a mese aranyatjójó tyukja ülne a kasszában, s aztán kiáltásokat utána egy nagyot, hogy: „Nostra culpa!”

A határvidék kérdésében sem maradt adós Kuhn generális ur a felelettel; de ebben sem volt köszönet, mert annyira nem dicsekedtek vele a delegatus urak, hogy a világnak maig sem jöhetett tudomására a hadügyér körmönfont válasza. Annyi bizonyos, hogy a generális ur nem hajlandó megérteni a magyar-horvát kiegyezkedésre vonatkozó szentesített törvényeinket, miszerint „a határvidék ama része, mely Horvát- és Tótországhoz tartozik s a határvidéken levő katonai községek ez országgal, valamint törvényhozási, ugy közigazgatási és törvénykezési tekintetben is egyesíttessék.”

Csak rossz levegő jár most a páterekre! A „Magyar újság” írja, hogy az esztergomi érseki megyéhez tartozó Zselicz község plebánuma, ki már évek óta szerelmi viszonyban élt gazdasszonyával, most ennek egyetértésével az újszülöttet, (szám szerint 5-ke) egy dobozva rejtve elásták, de a tyuk . . . vagyis a kutya kikaparta. Most a plebános, szerelemtársa s a baba együtt hüselnek a börtönben; szaporítván a jó madarak számát.

Ez is kiáltó érv arra, mily pokolian dicső intézmény az a coelibatus!

Még egyszer térjünk vissza a delegatiohoz! Kuhn generális ur — mint a lapok írják — azzal akarja a delegatus urakat ijesztetni, hogy ha a katonatisztek fizetését felebb nem emelik, ő bizony stante pede leteszi a minisiteri tárczát! . . . Háromszoros „Hoch”-ot neki! . . .

Nagyvárad várost is meglepte az Ubrik-láz s az ottani orsolya-apáczák zárdaitudójától az eddig évenként adni szokott segélyezést megvonta.

Az „Alom” szerkesztői: Lonkai pater et comp. azt akarják elhitetni aug. 3-ki számukban a könnyen hívőkkel, hogy „sem a ezernyi karmelita zárdában, sem a Kozubszky-utczában, sem Wesolában egy szóval sehoh sem találtak semmit, ami a büntényt felderítené!” Szórol-szóra idéztük s röviden csak azt a kérdést vetjük oda e vakmerő állítás ellenében: Hát az élő vértanu Ubrik Borbála: sm mi? Bizony, bizony fogadtalanul is oly jó prókátorokat lelték a czerni apáczák ez urakban, mintha csak ok volnának ott a gyóntatótyúk! . . .

Irodalom.

** Következő pályakérdést tűzött ki a magy. kir. földmívelés, ipar- és kereskedelmi minisiterium: „Világosíttassék fel, mi oka annak, hogy a komló-termelés hazánkban, daczára a sörgyártás és fogyasztás nagymérvű emelkedésének, pangó állapotából kiemelkedni nem bír, — daczára annak, hogy a komló-növény sikeres termelésére hazánk több vidéke alkalmasnak lenni látszik, — mely körülmény azon sajnós eredményt idézi elő, hogy a komlóért nagymennyiségű pénz szivárogo külföldre.

Deríttessék fel: lehetséges e a magyar földön oly minőségű komlót termelni, mely a külföldinek behozatalát csökkentené.

Mutattassék ki számokkal a sörgyártás évi komló-szükséglete, a hazában termelt és külföldről behozott mennyiség, súlyban és pénzértékben.

Vége adassék elő röviden a komló termelés legjobb módja, s leiratván a komló föld- és égalji igényei, jelöltessenek meg a pontok, hol annak termelése haszonnal üzhető volna.

A legfeljebb 4 ivre terjedhető pályamű idegen kézzel leírva s jeligével ellátva, egy a szerző nevét rejtő s hasonló jeligével ellátott bepecsételt levél kíséretében a minisiterium földmívelési osztályához folyó évi december 1-ig beküldendő.

A beérkezendő pályamunkák illetékes bírálók által megbiráltatván, a legjobb mű 300 osztrák értékű forinttal fog jutalmaztatni.

Ha a munkák egyike sem felel meg a várákozásnak, a pályázat újra ki fog hirdettetni.

** Abrai Károlytól „Hangok a viharból” czimvel, rövid idő mulva egy kötet novella fog megjelenni. A szabadságharcz idejéből merített tárgy elbeszélések lesznek ezek s Aigner adja ki.

** Hirlík, hogy Csengeri Antal politikai napilapot indít meg „Reform” czim alatt.

** Bartalus István tudatja előfizetőivel, hogy a „Magyar Orpheus” nemsokára kikerül a sajtó alól; mindamellett töle nem függő akadályok miatt, csak szeptember vége felé küldheti azt szét.

Különfelek.

— A 18. század a par excellence felvilágosodás százada, azon idoszak, a melyben a szabaddá lett emberi szellem újjászületése végbe ment. Miután az e téreni haladást Angolország megkezdette, Franciaországban bátor követőre talált, s végre a nehézkés Németország is mozogni kezdett. Az ez alapon kifejlődött irodalom a szó tulajdonképeni értelmében, az előhaladás irodalmának tekinthető. Ez új irodalom a szellemeknek nagy átalakulását vonta maga után, s e világ jelen állapota nagyobb részint azon hirneves, a szellem szabadsága mellett kúzdó írók működése eredménye gyanánt tekinthető, kik közül elég legyen itt csak Voltaire, Rousseau és neveit említenünk.

Nem célunk itt bővebben folhozni a felvilágosodásnak majd nem minden államban e században óriási léptekkel való haladását, hanem áttérünk Ausztriára, mely állam a mily szilárd akarattal igyekszik most a legújabb időben szabadulni, az ultramontanizmus szellemét és tudományos előhaladást lenyűgöző befolyásától, a 18. században talán Spanyolországot kivéve majdnem a legszolgáibb uszályhordozója vált az ultramontanizmusnak, s ennek legmagasabb hatványa az akkor tájt Ausztriában mindenható jezsuitizmusnak.

Ez uralkodott a 18. században Ausztria népei felett, ha nem is nyilvánosan, de annál hatalmasabban. A 17. században csaknem egész Európában magokhoz ragadták a legnagyobb ha-

64. §. A segéd felmondás nélkül azonnal elbocsátható:

a) ha mestere vagy háznépe ellen durván becsületsértést követett el, vagy pedig iparosi jó hírnevét rágalommal megsérti.

b) ha azon üzleti utasításoknak, melyeket mint segéd mestertől kap, ismételve nem engedelmeskedik vagy ha annak akarata ellenére egy egész munka napon át nem dolgozik, vagy pedig a törvényes munka órákban ismételve szünetel;

c) ha a házirendet ismételten zavarja, vagy a ház biztonságát vigyázatlansága által veszélyezteti;

d) ha büntett vagy kihágás miatt a hatóság eltal letartóztatik;

e) ha a titoktartás ellen vét s ezáltal mestere üzlet-érdekeit veszélyezteti;

f) ha valami ragadós betegségben szenved.

Ellenben.

65. §. A segéd felmondás nélkül azonnal léphet ki:

a) ha az iparúzó lényeges szerződési pontokat vagy köteleességeket nem teljesít, különösen pedig bérét leszállítja, vagy azt a kellő időben meg nem adja;

b) ha darabszámra dolgozik és mestere út folytonos munkával ellátni nem képes.

66. §. Az iparos, ki segédét törvényes ok

nélkül a felmondási határidő eltelte előtt elbocsátja, köteles neki azon bért, melyet a felmondási határidő alatt élvezett volna, kilépése előtt egy-szeresen, de ha a segédnek bérén kívül ellátása is volt, kétszeres összegben megadni. Ellenben.

67. §. Azon segéd, ki munkájából jogtalanul kilép, előbb munkakönyve visszatartása, azután hatósági uton történendő visszahozatal által kö-dtelessége teljesítésére szorítvány, a mennyiben pedig czáltal sem értenék czél, a mulasztása által okozott kár megtérítésében, sőt ezenfelül még 8 napig terjedhető fogságban is elmarasztható.

68. §. Iparos-segédnek, kik mestereikkel kötött szerződés ideje alatt azokat bizonyos enged-ményekre azáltal törekcszenek kényszeríteni, hogy a munka tömeges beszüntetése, vagy annak egyes vagy több iparos mestereknél való megakadályo-zása czéljából összebeszélnek, s e szándékukat a munka tetteles elhagyása által végre is hajtják, a mennyiben a fenyítő bírósághoz tartozó bünté-nyek nem forognak fenn, a fennebbi kártérítésen kívül két heti fogsággal, — az ily szövetkezések indítói és vezetői pedig 4 heti fogsággal büntet-hetők. Ha pedig az iparos mesterek összebeszélés-után a felmondási időnek mellőzésével segéde-iknek bérét leszállítják, az ily összebeszélés in-dítója 200, részesei 100 forintig illetőleg 4 és 2 héti terjedő fogsággal büntetendők.

69. §. Azon mester, ki munkakönyve birto-kában nem lévő segédet vesz fel, evvel együtt azon mesternek, kitől ily segéd jogtalanul eltávo-zott, minden okozott kárért felelős, sőt 100 for-intig terjedő bírságban is elmarasztható.

70. §. Azon mester, ki segédeit lakással is látja el, e czélra egészséges és lakható helyet ki-jelölni tartozik. Padlások, pincek, vagy oly mű-helyek, a hol az üzleti munkával járó akár hőség, akár bűz az egészségnek ártalmas, lakásul nem jelölthetők ki.

A segéd által egészségtelen lakás miatt bea-dott panaszok a hatóság részéről mindig a hely színén a tisztí orvos közbenjöttével megvizsgá-landók, és haladék nélkül orvoslandók.

71. §. A segédek kötelezhetők arra, hogy betegsegélyezési és temetkezési költségek fedezé-se czéljából fenálló, vagy ezentul felállítandó ala-pok növelésére bizonyos járulékok fizessenek.

Oly segédek, kik valamely iparos társulat-hoz tartozó iparosnál dolgoznak, csak az illető társulat segélyalapjához tartoznak járulni.

Az iparúzó köteles-ek a meghatározott il-letekeket a náluk dolgozó segédek- és tanonczo-kért megfizetni, ellenben fel vannak jogosítva ezen összegeket tőlük ismét beszédni.

(Folyt. köv.)

H I R D E T É S E K.

Nagy gépszínház.

Alulirotnak van szerencséje tudatni a n. é. kö-zönséggel, hogy a vásártéren levő nagy gépszínhá-zápa naponként este 8 órákor

nagy előadásokat tart.

Vasárnap és ünnepnapokon több előadás is tartatik.

Számos látogatást kér

Kovács Fülöp,
a gépszínház tulajdonosa.

47. 1—?

Leány-növelde Késmárkon.

Van szerencsém a t. ez. szülőkkel tudatni, miszerint Késmár-
kon a kor igényeinek megfelelő leány-növelde nyitottam. A felvé-
teli feltételek következők:

Teljes ellátás- és kézimunkatanításért havonként	18 ft.
Tanításért a tudományokban	2 "
" franczia nyelvben	2 "
Zongoratanításért hetenként 5 óráig	4 "
" " " " " " " " " " " "	8 "
" " " " " " " " " " " "	5 "

Ruhaszabás- és készítéseért egyszersmindenkorra
A tanításban részt nem vevők csak 18 forint fizetnek havonként.
Az iskolai év szeptember 1-én veszi kezdetét.

Kassa és Késmárk közt naponta közlekedik a gyorskocsi.

Bővebb tudósítást nyerhetni a szerkesztőségünél.

A t. ez. szülők pártfogásáért esd

Schneider Mária,

leánynövelde tulajdonos.

41. 4—?

46. 2—5

Az

István' gözmalomtársulat

készpénzfizetés mellett nagyobb mennyiség-
ben vásárol szalmát — a volt ekkleziási tégla-
vetőbe azonnal beszállitva. Értekezhetni e tárgy-
ban ugyanott Somogyi Gábor urral.

Szerkeszti s kiadja: **Diák Károly.**

Letzter testvérek fényképezési műterme, Széchenyi-utcán

Van szerencsénk tudatni, hogy műtermünkben a legújtanó-
sabb árak mellett készítünk a lehető leggyorsabb idő alatt minden
nagyágu látogatójegy alakú, cabinet és életnagyágu arcképeket,
az utóbbiak kívánatra színezetnek is. — Ezenkívül készítünk még
ugynevezett Email fényképeket, valamint üvegre és porcellánra is
fényképezünk. — Számos látogatásért esdünk

Letzter testvérek,

Debreczen, Széchenyi-utca.

40. 2—5

Legújabb találmány, dohányzóknek!

Belföldi készítmény.

Havanna-dohány illatos levelek.

A legfinomabb havanna-illattal ve-
gyített eme levelek, a szivar-ládaba téve, a hennök levő
dohány vagy szivaroknak, még ha silányabb minő-
ségűek is, már két nap múlva oly kellemes, ha-
vanna-szerű illatot kölcsönöznek, hogy azok még
az ismerőt is csalódásba ejtik, s azt fogja hinni,
miszerint valódi havannát szí. Egy lap elég
25 darabb szivart 2 nap alatt illatossá tenni, s e
mütellet egy esugyan azon lappal tizszer ismételtető. Ezen
lapok, ha nem használva, papírba gyöngölve eltételek
tulajdonságaikból mísem vesztenek. — **Emélfogva
nincs jobb szer. hogy kevés pénzzel jól és
finomán dohányozhassunk.**

Főraktár Németország- és Ausztriára nézve **C.
HAUSER, Wien, Mariahilferstrasse Nr. 116.**

Videki szállítások a pénz beküldése vagy **postai
utánvét** mellett is teljesítetnek.

Árak: Egy csomag (6 darab), csomagolással
együtt 1 frt. 60 kr. — **Keresebb mint egy cso-
mag nem adatik. Ismét elutók** jelentékeny
engedményben részesülnek. — **Raktárak Ausz-
tria és Németország minden városaiban
felállítatnak.**

Jelentés! Minthogy e tárgy különösen Németor-
szágban már nagy mértékben utánoztatik, ez okból a t. ez.
vevők saját érdekükben figyelmeztetnek, miszerint ovakod-
janak ama hamisítványok megvételétől, mint a melyek a
valódi havanna illatos levelekhez még csak nem is hason-
líthatók.

44. 2—12

**Nincs jobb szer, hogy kevés pénzzel
jól és olcsón dohányozhassunk!**

Debreczen. 1869. Nyomatott a város könyvnyomdájában.